

i 3691
I.

Enskiftet i Billinge.

Enligt förefintliga enskifteshandlingar förvarade i Billinge i prästgård inställde sig den 28 November 1831 kommosionslantmätaren Carl E. Åkerberg å hemmanet n:r 15 Billinge för att företaga mätningar och konferera med bönderna i byn för enskiftets verkställande.

Innan enskiftet lågo alla gårdarna nere i byn, men efter detta har några blivit utflyttade.

Förutom de ovannämnda enskifteshandlingarna finnas även en stor del andra synnerligen välbevarade handlingar, varibland märkes en utförlig ordningsstadga för socknen från 1700-talet. Då den är synnerligen vidlyftig och dessutom mycket svårtydd, tog det för lång tid att söka tyda den och då man ej får lov att låna dessa handlingar utan de skola genomgå på stället var det omöjligt att hinna med den, ty det skulle väl i det närmaste tagit en vecka i anspråk om man lyckats ~~kunna~~ kunna klara huvudinnehållet något så när.

Jag gjorde dock en del utdrag, som kan ha sitt intresse och finnes en del bybestämmelser från 1800-talet, som kan vara av värde.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enskiftet i
Billinge.

Byordning
1727.

Ann. BAP.

I enskifteshandlingarna omtalas att mätningarna i Billinge by kyrkoby samt i * till samma församling hörande Wärslätt och Ströröd tillhörande Trolleholms gods, voro mätningarna klara den 6 maj 1842 och företogs lottningen av ägarna själva.

Enligt samma källa infann sig lantmätaren den 1 dec. 1817 för att verkställa delning i Slätthult, Toarp (nuv. Nya Wärslätt) Wärslätt och Ekeröd samt hemman i Tibbaröd och Stora Hjörtaröd i Röstånga socken.

Den 28 oktober 1825 sammankallade lantmätaren samtliga åboar i Billinge by för att överlägga om stängseldelning såväl i Rågångarna (gräneserna mellan gårdarna) som mellan planerna tillhörande samma gård.

Den 31 juli 1815 inställde sig lantmätaren i Billinge by för att verkställa en del av storskiftet.

II.

En rättegång mellan kyrkoherde M. Hellichius och
Billinge byamän.

Enligt ovannämnda handlingar i Billinge prästgård hade Billinge

En tättgång
mellan kyrko-
herde M. Hel-
lichius och
Billinge bya-
män.

byamän instamt kyrkkoherde Mathias Hellichius till Onsjö häradsrätt för att han ej ville erlägga behörigt anslag till till stängselindelningen i Byn. Då tvist om betalningen uppstått mellan honom och det Rothsteinska sterbhuset (en Rothstein var präst före Hellichius) och detta, som enligt ~~xxxxx~~ Hellichius åsikt, var betalningsskyldigt, men ej ville erlägga den erfordrade summan instämde Hellichius till tinget, men lämnades målet av rätten avgöras genom överenskommelse mellan kyrkkoherde Hellichius och Rothsteins sterbhus.

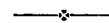

III.

En överenskommelse mellan Billinge Byamän och Torpare till Trolleholms gods angående rätt till grustäckt.

Billinge byamän hade en till byn hörande allmanning å vilken fanns en grustäckt där de fyllde sitt behov av grus. Då det inom Billinge socken finnes en del gårdar och torp tillhörande Trolleholms gods, träffades en överenskommelse med dessa, vari de beviljades rätt till att å byns grustäckt hämta grus för behövlige reparationsarbeten å sina byggnader.

Överenskommelsen fastställdes den 23 sept. 1827 och kontaktet på

En överenskom
melse mellan
Billinge Bya-
män och Tor-
pare tillhör-
ande Trolle-
holms gods.

~~den~~ överenskommelsen har följande lydelse.

"Samtliga Billinge bús åboar Lämna härmed de inom Billinge Socken boende till Trolleholm lüdande torpare (påpekas bör kanske att med torpare ej alltid menades endast mindre jordinnehavare utan ibland även stora gårdar. Orsaken till namnet var naturligtvis den att gårdarna en gång avrit torp under herrgårdarna och sedan föngo de behålla namnen trots att gårdarnas areal genom odling betydligt utökats. Det kan nämnas att ~~in~~ de inom Bosarps församling till Trolleholm och Trollenäs hörande gårdarna i i Rya, Skär, Sonnarp, Hjälmared och Berghus förr allmänt kallades för torparna och då dessa gårdar omfattade den ena av socknens fyra rotar heter den än i dag "Torparrotten") tilstånd att af de til Billinge bü uttagne Grustägter taga lagningsämne til nödigt behof i Tio år emot öfverenskommen betalning Tre Rd-s 16 sk. R.G-mt årligen, hvilken skall ärläggas den 1-ste Julü.

Med ofvanstående förklara vi oss å ömse sidor nöjda.

Intügar Billinge den 3-die September 1827.

Ola Larsson,

Jeppa Pehrsson,

T. Phlsson

N:o 20

Nils Nilsson,

Nils Andersson,

Anders Nilsson

M. Nilsson, Lars Andersson, Petter Ohlsson.

Å Samtliga Torparens vägnar under skrifva

Måns Andersson, Jöns Olsson, Lars Pålsson, Ola Olsson.

IV.

Bestämmelser angående vägar.

Den 10 oktober 1815 uppmättes vägen från Billinge By till Hultseröds Bro. Den bro som går över Rönneå där Billinge och Hultseröds ~~gränser~~ gränser går samman.

Förut eller den 31 december 1810 hade meddelats ett utslag i häradsrätten i ett mål mellan Billinge och Hultseröds åboar, vari de förra ådömdes, att underhålla vägen mellan Billinge och Hultseröd i farbart skick samt lägga en bro eller trumma över en s.k. rindel, där det under vissa tider av året var ofarbart på grund av för stort vattenflöde.

V.

Protokoll hållet ~~vid~~ vid allmän Sockenstämma med Billinge församling söndagen den 21 Juni 1846.

Detta protokollsutdrag gäller frågan om undervisningsfrågans

Bestämmelser
angående vägar

Protokoll vid
Sockenstämma
med Billinge
församling.

ordnande. Antagligen hade genom 1842 års folkskolestadga en förbättring av skolförhållandena blivit nödvändig och för att ordna saken dryftades frågan på den i rubriken angivna datumen. Uttalet på stämman lyder sålunda.

"-Då socknen icke är vidsträcktare än att den med fördel kunde om en gemensam undervisningsanstalt sig förena, och öfverenskoms till följe deraf att en fast skola borde inrättas i Billinge by. Hvarest till den ändan ett nytt skolhus skulle ennevarande sommar uppföras på den i byn belägna skoljorden.

VI.

Kvitto.

För år 1854. För Billinge By.

Har Jag betalt härads Tjenaren Sin Lön med

2 Rextraler 37 s. 6 runst. Rexgels Som

(qvittra)

Billinge den 31 Juli 1854

Per (P:K:) Kihlgren

Som vittne

A. Ljungdahl.

3-24- 103

2-37-6 96

1-41-6

Tillgodo 8-7 /7

36
40

1-23

3-3

7-18

10-21 / 2-4

8-7

99.

Skriv endast på denna sida!

Företvarande kvitto är ju från den, som utbetalat häradstjänarens lön medan här är ett annat kvitto från 1862 där häradstjänaren eller hans ställförträdare erkänner att han uppburit lönen. De anteckningar av räkningar, som stå upptagna, stodo på lappen där kvittot var skrivet, varför jag tog siffrorna med.

Häradstjänarens kvitto lyder så.

Kvitto.

Härads Tjenarens Lön

har åboen Olof Dahlqvist

i Billinge till mig betalt

Med Sex 6 Riksd 29 Scl Rsm.

qwitteras Gunnaröd den 10 Juny 1862.

Per Nilsson.

VII.

Bestämmelser angående skolmästarelön i Billinge.

Den 18 augusti 1829 beslutade Billinge Byamän angående de förmåner och fordringar som ~~gällde~~ skulle var gällande för innehavaren av skolmästaresysslan i Billinge skola och lyder bestämmelserna så.

- "Samtliga Billinge Byamän hafva öfverenskommit om följande skole-
lön årligen till den Lärare, som för byens räkning blifver antagen
nemligen.

1/ Betalar årligen summa helt hemmanstal tre kappo råg och åtta
kappor korn.

Skolan skulle börja den 1 september och hålla på till den 16
december med frihet till den 16 januari, samt därefter hålla på till
den 20 juli med uppehåll til den 1 september!"

Av ovanstående synes att det var ingax lysande utsikter för en
skollärare på denna tid och en berätterska omtalar också att den lä-
rare, som höll skola ~~på skolan~~ under hennes mors skoltid var synnerli-
gen fattig, så att ibland då barnen skulle gå hem från skolan stod ~~xx~~
hustrun bak dörren och räckte en liten gräddkanna till någon av de
större lantbrukarnas barn för att hon på detta sätt skulle få lite
grädde att slå i kaffet dagen efter.

VIII.

Kontrakt om Byatjuren.

För Billinge By är följande Kontrakt uprättat om Tjurars

Skriv endast på denna sida!

Kontrakt om
Byatjuren.

Hållande för nämnda By.

Skall för nämnda By årligen hållas Två försvarliga Tjurar som af Byamännen godkännes, desse tjurar. Desse tjurar få intet hafva Svart, Blackig eller Wit färg.

Början sker med dätta tjur Hållande På N:r 14 och Hafver N:r 3 som hålla för samtliga tiurar till den 29-de September 1826. Sedan emottages af Nemste Naboer som tvenne åboar och Tvenne år hålla Tjurar och om detta skjer Wartannat år den 29 september de som hålla förenämnda tjura skal hafva af öfriga, åboarna fyra skilling riksgäl för warje ~~ko~~ ko oaktat koen kalvar eller el. Och skal dess 4 skill. betalas utom prytt hvarje år d. 29 sept. Warje åbo håller tjur utom afseende På större eller mindre Hemman; och går omkring i Büen eftersom åldermanstiensten så att åldermannen och den som är förut hålla tjur på sät som förut skrevet är, de grästäckter som för Billinge

Bü äro Wid denna Büs enskifte uttagna får åldermannen begagna den Höstnad som derpå finns det år han är ålderman. Husmännen betala för warje Ko till den som håller tiuren åtta skil. Banko. Med föreskrefne öfverenskommelse förklara Wi os til alla delar Nögde och förbinder

13691

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi os densamma til alla delar fulgjöra och att tjur Hållningen skjer
På efter följande Nummer från N:r 14, 13/4 år från Nedanskrefvne dato
till den 29 September 1826 till N:r 3, 1/4 och N:r 13 2 år, N:r 17~~7~~ och
N:r 19, 2 år N:r 10 och 20 2-ne år, N:r 4 och N:r 2, 5/10 2 år, N:r 16
22 , 2-ne år, N:r 2, 5/10 ~~xx~~ och N:r 12 2-ne år, N:r 13 och 11 2-ne år
och ~~xx~~ N:r 6 och 15 2-ne år.

Billinge den 25 juni 1825.

Nils Persson	Nils Nilsson	J. Kinberg
Nils Andersson	Nils Månsson	Nils Persson På N:r 10
Nils Olsson	Anders Nilsson	
Jeppa Pehrsson	Per Pålsson	Pehr Nilsson
Lars L.A.S. Andersson	Pehr Pehrsson	
Måns Nilsson	Petter Ohlsson	Olia Christoffersson.

Äfvenledes äro vi samtliga undertecknade öfverens att Älder-
mannen håller en antaglig Orne vit eller Plättig till färgen utom be-
talning, med förbehålt att den som vill begagna den samme skall Trans-
portera Suggerna till Äldermannen .

Den som skall hålla Tjurar skall vara skyldig att på gräsbete

Skriv endast på denna sida!

utsläppa dem senast den 12-te Majj varje år på samfällta gräsbetet och ej går i afräkning på gräslönen.

Lika ledes äro vi öfverens att då någon laglig samling förekommer i Byalaget, skall Ällder mannen ~~skick~~ efter vanlig där afsända 2-ne pinnar 1/2 timma då ällder mannen därefter genast genom By Hornet samlar åboarna och skola åboarna då vara skyldiga Sjelve genast möta, såvida de icke äro borta eller Sjuka, då likvisst bud skall sändas ifrån ett sådant ställe till Samlingen. Pinnarne medtages, och Ällder mannen Wara Skyldig med Blåsanfiet i Hornet fortsätta ifrån Nils Pehrs på N:r 2 till N:r 17 ~~Nils Persson~~ Måns Nilsson.

Äfven ledes skola alla som dagen förut blifvit tillsagda om skorstens Sopning på allmän samling Plikta vid skeende granskning för var skorsten som ej är sopad Två skil. Banco, lika ledes skola alla de som försumma en sådan samling eller nedlägga de omnemda pinnarna skola äfven genast plikta Två skil. Banco och vilka böter genast af Ällder ~~mannen~~ der-och -ägemen intagas samt i Bylådan efter öfverenskommelse användas Billinge som äfvan.

Nils Persson

J. Krinknar?

Pehr Pehrsson

Nils Nilsson	Nils Olsson	Peppa Pehrsson
Anders Nilsson	Pehr Nilsson	L.Andersson
Pehr Pålsson	M.Nilsson	Petter Ohlsson
Ohla Svensson	T.Olsson	Pehr Johsson

G.Kierchner (antagl.det andra namnet där ?
 står)

Detta direkta utdrag ur Billinge gamla byhandlingar ger ju till en del en inblick i förhållandena inom byalaget och det senast citerade utgör till en del en byaordning fast en ännu äldre sådan finnes, vilket förut omtalats.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV